

Ako zvládnuť domáce učenie s dieťaťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Udalosti posledných dní nám dávajú všetkým poriadne zabráť – učiteľom, rodičom aj deťom. Nikto z nás rodičov nebol pripravený na to, že sa na pár dní, týždňov, možno mesiacov premeníme na učiteľov a asistentov našich školopovinných detí. Neboli sme pripravení na to, ako zladiť prácu / prácu z domu, starostlivosť o deti, domáce vzdelávanie, domácnosť, hrozbu straty zamestnania, strach o našich blízkych...

O niečo náročnejšie to však majú rodičia, ktorí vychovávajú dieťa s poruchou aktivity a pozornosti, vývinovou poruchou učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia), narušenou komunikačnou schopnosťou či aspergerovým syndrómom. Tieto deti potrebujú špeciálny prístup a špeciálne metódy práce. Pokúsím sa preto zhrnúť základné pravidlá, ako pracovať s dieťaťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v domácich podmienkach.

Ako sme Vás informovali na stránke školy, upravili sme rozvrh pre žiakov 2.stupňa. Deti ani rodičia tak nebudú zaťažení množstvom úloh a zároveň sa vedia vopred pripraviť na to, čo ich nasledujúci deň čaká. Zavedte do práce dieťaťa tzv. pracovný rituál.

1. Každé ráno si s dieťaťom prejdite denný rozvrh. Nachystajte si na stôl, kde sa dieťa zvyčajne učí, všetky potrebné učebnice, pracovné zošity, zošity a písacie potreby. Napríklad žiak 5.ročníka bude mať v pondelok ráno na stole nachystané veci na MAT, BIO, ANJ. Dieťa vidí, že v ten deň ho čakajú tri školské povinnosti a vnútorne sa na ne pripraví. Tento jednoduchý krok vám pomôže vyhnúť sa odbiehaniu od učenia a vytvoríte podmienky na to, aby sa dieťa mohlo lepšie sústrediť.
2. Skontrolujte spolu s dieťaťom, aké úlohy má zadané k jednotlivým predmetom na Edupage. Starší, zodpovedný žiak to určite zvládne aj sám. Nechajte dieťa, nech si vyberie úlohu, ktorú chce urobiť ako prvú. Niektoré deti lepšie zvládajú jednoduchšie, ľahšie úlohy, ktoré ich „naštartujú“ na ďalšie náročnejšie úlohy. Iné deti si najprv radšej vyberú ťažšie úlohy, aby ich mali čím skôr za sebou. Keď si dieťa úlohu vyberie, trvajte na tom, aby ju dokončilo. Potom môže nasledovať krátka prestávka, malé občerstvenie...
3. Ak je to potrebné, buďte dieťaťu k dispozícii. Veľa detí (hlavne s dyslektickým problémom) sa vzdá len pri pohľade na zadanie úlohy, najmä ak je napísané vo forme dlhšieho textu. Ak má vaše dieťa dyslexiu (poruchu čítania), je potrebné, aby ste mu text prečítali vy (dieťa takto s vašou pomocou rýchlejšie zvládne úlohy a neodčerpá si toľko energie, ako keby si texty muselo čítať samé). Dieťa s narušenou komunikačnou schopnosťou vás bude zas potrebovať pri vysvetlení zadania – spýtajte sa, ktoré slová nepozná a vysvetlite mu ich, najlepšie na názornom príklade (napr. vygooglite obrázok, opíšte neznámy pojem inými slovami).
4. Postupujte po jednotlivých krokoch – ak má úloha viac krokov, vždy prečítajte dieťaťu len jednu časť, tú dieťa vypracuje a až potom prejdite ďalej. Ak sa dieťa naozaj nedokáže sústrediť, nehnevajte sa, aj keď je to niekedy veľmi náročné. Komentáre typu „Ja sa z teba zbláznim! Začni sa už konečne sústrediť! Si nemožný!“ situáciu nezlepšia. Skúste byť trpezliví a povedať „Vidím, že sa už nemôžeš sústrediť. Dokonči ešte túto úlohu a dáme si prestávku.“ Dieťa bude určite ochotnejšie spolupracovať.
5. Niektorým deťom pomáha vizualizácia času. Určite spoločne s dieťaťom, že napríklad úlohu z ANJ skúsime zvládnuť za 30 minút. Sledujeme hodiny alebo si nastavíme budík. Ak sa dieťaťu podarí úlohu dokončiť, nezabudnite ho pochváliť „Zvládol si to! Môžeš byť na seba pyšný!“. Ak

úlohu nezvládne, oceňte ho za snahu „Vidím, že si sa fakt snažil, určite sa ti to podarí nabudúce!“

6. Ak je to možné, postupujte s dieťaťom pri domácom vzdelávaní vždy rovnakým spôsobom, v rovnakom čase. Činnosti, ktoré sa pravidelne opakujú, sa stávajú rutinou, ktorú vaše dieťa veľmi potrebuje. Vyvarujte sa učeniu v tzv. útlmových časoch medzi 12 – 13 hod. a medzi 18 – 20 hod. Je pravdepodobné, že dieťa sa v tomto čase bude sústrediť len ťažko.
7. Nezabúdajte na dostatočnú pohybovú aktivitu, najlepšie na čerstvom vzduchu, samozrejme v prírode a s rúškom na tvári. Nedovoľte deťom používať mobil a iné technológie celý deň, vyhradte si čas na ich používanie. Dôležitý je aj dostatočný spánok!
8. Prosím, nekomentujte kriticky prácu učiteľov a zadané úlohy pred vašim dieťaťom. Myslieť si môžete svoje, a ak máte výhrady, vždy ich konzultujte s učiteľmi, nie s vašimi deťmi. Skúste pred dieťaťom zaujať optimistický postoj, zdôraznite mu, že všetko, čo sa naučí, sa mu raz môže v živote zísť.

Mgr. Lucia Bočová a Mgr. Zuzana Oravcová, školské špeciálne pedagogičky